

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2321/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.716/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A jogi képviselővel (Litresits Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd dr. Litresits András) eljáró indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.716/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.071/2022/16. számú ítéletére és a Kaposvári Törvényszék 9.P.20.408/2020/77-II. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően kérték a Kúria ítélete végrehajtásának felfüggesztését is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapját képező egyedi ügyben megállapított tényállás szerint az alapügyben I. rendű felperesként részt vevő indítványozónál 2014. január végén az agyállomány beékelődését okozó, nagy kiterjedésű ödémával övezett, bal oldali kisékcsontszárnyai meningeomát (agyhártyadaganatot) állapítottak meg, azonban az I. rendű felperes a műtétet ekkor saját felelősségére visszautasította. 2014. február 16. napján az I. rendű felperest felvették az alperes egészségügyi intézmény idegsebészeti osztályára, ahol 2014. február 17. napján az I. rendű felperesen sürgősséggel idegsebészeti műtétet hajtottak végre, melyet követően (a gyógyszeres kezelés eredménytelensége miatt) újabb műtéti beavatkozásra került sor. 2014. március 3. napján az I. rendű felperest további ellátás céljából éber tudatállapotban az idegsebészeti osztályra helyezték át, állapota fokozatosan javult. 2014. március 7. napján az I. rendű felperes légzése és keringése leállt, a haladéktalanul megkezdett újraélesztés sikeres volt, a beteg életfunkcióit stabilizálták, azonban komatózus (öntudatlan) állapotba került, mely állapot érdemben utóbb sem

javult, ún. „minimális tudatállapot” (éber kóma) jött létre. Az alperes egészségügyi intézmény az I. rendű felperest 2024. május 27. napján otthoni ápolás céljából hazabocsátotta, ápolásáról édesanyja (az alapügy II. rendű felperese) gondoskodik. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy III. rendű felperese az I. rendű felperes testvére. Az alkotmányjogi panaszt az alapügy I., II. és III. rendű felperesei (a továbbiakban együttesen: indítványozók) terjesztették elő.

- [3] 1.2. Az indítványozók keresetükben vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére, valamint járadék fizetésére kérték kötelezni az alperes egészségügyi intézményt, keresetüket arra alapították, hogy az I. rendű felperes indítványozó egészségromlása az alperes által nyújtott nem megfelelő orvosi ellátás miatt következett be.
- [4] Az elsőfokon eljáró Kaposvári Törvényszék 9.P.20.408/2020/77-II. számú, 2022. augusztus 24. napján kelt ítéletével a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság az eljárás során beszerzett szakértői vélemény alapján úgy ítélte meg, hogy sokkal valószínűbb, hogy az I. rendű felperes állapota nem fertőzés, hanem agyi oxigénhiány és agnyomásfokozódás miatt alakult ki, amely hasonlít ugyan a fertőzőes ártalmakhoz, károsodásokhoz, azonban azokkal nem azonos. A bíróság szerint az alperes egészségügyi intézmény az antibiotikumos kezelés során nem követett el szakmai hibát, az alperes pedig mindent megtett a fertőzőes szövődmények felismerése és megfelelő kezelése érdekében, így pedig az alperes részéről az elvárható gondosság követelményének megsértése nem állapítható meg. A bíróság szerint a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő infektológus és idegsebészeti szakkonzultánsokat vett igénybe, akiknek a vonatkozó jogszabályok alapján nem kell az igazságügyi szakértői névjegyzékben szerepelniük, az igazságügyi szakértő pedig a szakkonzultánsok igénybevétele mellett a szakkérdések megválaszolására megfelelő kompetenciával rendelkezett, és világos, érthető, aggálymentes szakvéleményt adott. Az elsőfokú bíróság ezért az indítványozók új szakértő kirendelésre irányuló bizonyítási indítványát elutasította.
- [5] 1.3. Az indítványozók fellebbezése alapján másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla Pfv.III.20.071/2022/16. számú, 2023. április 20. napján kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet szerint nem sértett eljárási szabályt az elsőfokú bíróság a szakértői bizonyítás lefolytatása során, és alaptalannak ítélte az indítványozók azon kifogását, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletét nem a szakkérdésben kompetenciával rendelkező szakértő által adott szakvéleményre alapította. A másodfokú bíróság megítélése szerint az igazságügyi orvosszakértőnek és az általa bevont szakkonzultánsoknak nem külön-külön, hanem együttesen kell rendelkezniük mindazzal a szakterületeket érintő jártassággal, ami a perben releváns szakkérdések megítéléséhez szükséges, jelen esetben pedig az igazságügyi orvostan szakterületen bejegyzett igazságügyi szakértő, az idegsebész és infektológus szakkonzultánsok bevonása mellett maradéktalanul alkalmas volt a szakkérdés

vizsgálatára. Az elsőfokú ítélet anyagi jogi felülbírálati körében a Pécsi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a szakvélemény további kiegészítése szükséges, és az igazságügyi orvosszakértőt és az egyik szakkonzultánst a másodfokú tárgyaláson is meghallgatta. A Pécsi Ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű felperes egészségi állapotában az orvostudomány jelenlegi állására figyelemmel 2014. március 7. napját követően érdemi javulás többé nem volt lehetséges, ezért a felelősség megállapítása szempontjából kizárólag a 2014. március 7. napjáig (légzés és keringés leállításának időpontja) történt egészségügyi ellátás bírhat jelentőséggel. Ennek megfelelően a Pécsi Ítéltábla szerint az alperes kártérítési felelősségének megállapíthatósága szempontjából azt kellett vizsgálni, hogy az I. rendű felperes indítványozónál a keringés és a légzés leállítását mi váltotta ki, illetve az alperes egészségügyi intézmény a szakma szabályai szerint járt-e el ennek elkerülése érdekében. A Pécsi Ítéltábla a szakvélemény és a szakértő, illetőleg a szakkonzultáns meghallgatása után arra a következtetésre jutott, hogy az alperest az I. rendű felperes indítványozó esetében a keringés- és légzésleállítás bekövetkezésében mulasztás nem terhelte, az alperes az őt terhelő kimentési bizonyításnak eleget tett, ekként pedig az indítványozókat ért kárért nem tartozik felelősséggel.

- [6] 1.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozók terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett elsődlegesen az alperes (és az alperesi beavatkozó biztosító) kártérítés megfizetésére kötelezését, másodlagosan a Kaposvári Törvényszék bírósági meghagyásának hatályában fenntartását, harmadlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, negyedlegesen pedig az első- és másodfokú perköltség összegének leszállítását kérték. A Kúria Pfv.VI.20.716/2023/7. számú, 2024. február 21. napján kelt ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megítélése szerint a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben foglalt indokok alapján nem jogszabálysértő. A Kúria megítélése szerint nem történt eljárási szabálysértés a szakértői bizonyítás során (Indokolás [40]), megfelelő volt a bíróságok bizonyítékmérlegelő tevékenysége (Indokolás [41]-[43]), helyes volt a szakvélemény értékelése [Indokolás [45]], és helyesen járt el a másodfokú bíróság akkor is, amikor új szakértő kirendelése helyett a szakvélemény tárgyaláson, szóban történő kiegészítését rendelte el (Indokolás [46]). A Kúria kiemelte: az indítványozók új szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványa csak a szakvélemény ki nem küszöbölhető aggályossága esetén lett volna teljesíthető. A Kúria az indítványozók negyedleges kérelmével összefüggésben a perköltség további leszállítására sem látott lehetőséget, tekintettel arra, hogy az eljáró bíróságok az alperes ügyvédi munkadíját mérlegelési jogkörükben már egyébként is jelentősen mérsékeltek (Indokolás [48]).

- [7] 1.5. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszukat, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.20.716/2023/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.071/2022/16. számú ítéletére és a Kaposvári Törvényszék 9.P.20.408/2020/77-II. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően kérték a Kúria ítélete végrehajtásának felfüggesztését is.
- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, XX. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét, az alábbiak szerint.
- [9] Az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét számos, az alapügyben bekövetkezett anyagi jogi és eljárásjogi szabálysértésre tekintettel állították. Egyfelől, miután az igazságügyi szakértő nem rendelkezett idegsebészeti szakértői kompetenciával (a szakkonzultánsként bevont ideggyógyász, idegsebész szakorvos pedig nem szerepelt az igazságügyi szakértői névjegyzékben), ezért az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben álláspontjuk szerint valójában nem állt rendelkezésre idegsebészeti igazságügyi szakértői vélemény. Másfelől, az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták a szakvéleményben szereplő, az indítványozók számára kedvező releváns tényeket. Harmadfelől, a bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy 2014-ben az alperes egészségügyi intézményben hány hasonló fertőzés történt (a Nemzeti Népegészségügyi Központ Járványügyi és Infekciókontroll Főosztálya szerint összesen 66 fertőzést jelentett abban az évben az alperes intézmény, mely ténynek az indítványozók szerint ugyancsak jogi jelentősége volt). E körben az indítványozók azt is sérelmezték, hogy a Nemzeti Népegészségügyi Központ adatai alapján az indítványozók hiába kérték a másodfokon eljáró Pécsi Ítéltáblát, az érdemi indokolás nélkül, az indítványozók kérelmének figyelmen kívül hagyásával nem nyitotta meg újra a tárgyalást.
- [10] Az indítványozók az Alaptörvény II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését és a XX. cikk (1) bekezdését sértőnek tekintették, hogy az eljáró bíróságok megítélése szerint bár az I. rendű felperes agyvizében gennykeltő baktériumot találtak, azonban ennek ellenére az eljáró bíróságok aggálytalanak fogadták el azt a szakvéleményt, amely szerint nem probléma, hogy az I. rendű felperes indítványozó ezt követően (a légzésének és keringésének összeomlásáig, nyolc napon keresztül) semmilyen speciális orvosi kezelést nem kapott erre a baktériumfertőzésre.
- [11] Az alkotmányjogi panasz mind a XXVIII. cikk (1) bekezdése, mind pedig a XX. cikk (1) bekezdése állított sérelme körében hivatkozott arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a saját irányadó gyakorlatát is figyelmen kívül hagyta.
- [12] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt.

- [13] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók jogi képviselője a Kúria ítéletét 2024. március 21. napján vette át, mely időponthoz képest az alkotmányjogi panasz határidőben, 2024. május 21. napján került előterjesztésre. Az indítványozók jogosultnak és érintettnek tekinthetőek, ugyanis az alkotmányjogi panasz alapját képező bírósági eljárás felperesei voltak. Az indítványozók a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozók jogi képviselője az Alkotmánybíróság eljárására is kiterjedő meghatalmazását csatolta.
- [14] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással terjeszthető elő. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot {lásd például: 3244/2024. (VII. 5.) AB határozat, Indokolás [16]}. Az alkotmányjogi panasz ezért ezen elemében nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelményét.
- [15] 2.3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt akkor fogadhatja be, ha az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az e) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény II. cikkével, VI. cikk (1) bekezdésével és XX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz a határozott kérelem követelményét teljesítő, alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az indítványozók az Alaptörvény ezen rendelkezéseivel összefüggésben csupán általánosságban, azért állítják a támadott bírói döntések alaptörvényellenességét, mert azok számukra kedvezőtlenek, önmagában azonban a támadott bírói döntések irányának vitatása még nem adhat alapot alkotmányjogi panaszra {hasonló ügyben korábban, kifejezetten a II. cikkel és a XX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az alkotmányjogi panasz ezért ezekben az elemekben nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontja követelményét.
- [17] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [18] 2.4.1. Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, figyelemmel az alkotmányjogi panasz tartalmára és az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatára.
- [19] 2.4.2. Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {lásd: 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is következetes, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, illetve a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {lásd például: 3283/2024. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a jogszabályok értelmezése alapvetően az egyedi ügyekben eljáró hatóságok és bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. E körben ugyanakkor az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség alkotmányos követelményéből az fakad, hogy a bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően köteles számot adni {lásd például: 3370/2023. (VII. 19.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság a jelen esetben megállapította, hogy az eljáró bíróságok egyértelműen, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó indokolási kötelezettség követelményének eleget téve foglaltak állást abban a kérdésben, hogy (az indítványozók állításával ellentétben) miért tekintik a szakvéleményt formai szempontból megfelelőnek, illetőleg tartalmi szempontból aggálytalannak (lásd különösen a Kúria ítélete Indokolásának [40] és [44]-[47] bekezdéseit). E körben az Alkotmánybíróság arra is utal, hogy valamely szakvélemény aggályosságának megítélése olyan bizonyítási és bizonyíték-értékelési (és ekként nem alkotmányjogi) kérdésnek tekinthető, amelynek felülbírálata az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül

esik, már csak azért is, mert az eljáró bíróságok az indítványozók kérelmére érdemben állást foglaltak a szakvélemény formai megfelelősége és tartalmi aggályossága kérdésében, álláspontjukat pedig mind az eljárási törvényeknek, mind pedig az Alaptörvénynek megfelelő részletességgel meg is indokolták. Önmagában az a tény, hogy az indítványozók a Kúria indokolt jogi álláspontját valamely szakkérdésben nem osztják, még nem veti fel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének lehetőségét.

- [21] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy mind a Pécsi Ítéltábla (Indokolás [37]), mind pedig a Kúria (Indokolás [40]) kellő részletességgel, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt követelményeket teljesítve indokolták meg azon álláspontjukat, hogy a másodfokú eljárásban az indítványozók kérelme ellenére miért nem került sor a már berekesztett tárgyalás újbóli megnyitására, illetőleg a Nemzeti Népegészségügyi Központ által szolgáltatott információk miatt nem bírnak jogi jelentőséggel az alperes egészségügyi intézmény kártérítési felelősségének megállapítása során. Az eljáró bíróságok ezen jogi álláspontjának tartalmi felülbírálatára ugyancsak szakjogi kérdésnek tekinthető, melyre az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [22] 2.4.3. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel ezért arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg, sem pedig a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét nem veti fel, ekként az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vaglyagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [23] 3. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [24] 4. Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről {hasonlóan például: 3380/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [31]}.

Budapest, 2025. február 18.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró